

OGLEDALO

HKZ ULM - EHINGEN

7./2023.

SOCIJALNO DJELOVANJE I CRKVA

Stvarnost ili utopija

Počeo bih s jednom slikom koja predstavlja cjelokupno svjetsko stanovništvo kao jedno selo, u kojem živi 100 stanovnika. Prema statistikama s početka ovog tisućljeća u tom selu bi živjelo: 57 Azijata, 21 Europljanin, 14 Amerikanaca (sjevernih i južnih), 8 Afrikanaca. U tom selu bi bile 52 žene i 48 muškarca, 70 ne-bijelaca i 30 bijelaca, te 70 ne-kršćana i 30 kršćana. U tom selu bi samo 6 osoba posjedovalo 59% sveukupnog (svjetskoga) bogatstva i svi bi bili iz Sjedinjenih američkih država. Čak 80 stanovnika bi živjelo u kućama bez osnovnih uvjeta stanovanja a 70 bi ih bilo nepismenih. Samo jedan u selu bi imao kompjutor i samo jedan bi posjedovao sveučilišnu diplomu.

Slika gornjega sela i ova siromašnog djeteta otvara mnoga socijalna pitanja a nas ovdje najviše zanima što čini Crkva u tom selu?

Koliko god nas ima bilo bi još više osobnih odgovora i oprečnih stavova. Ako ih ekstremno i dijametralno pojednostavimo mnogi misle da Crkva čini premalo na socijalnom planu. Oni vide kršćanstvo i Crkvu u biblijskoj slici one dvojice iz prispodobe (svećenik i levit), koji bezobzirno prolaze kraj unesrećenog čovjeka koji treba pomoć (usp. Lk 10, 30-37.), ili u biblijskoj slici grimiznog bogataša u nemarnom odnosu prema siromašnom Lazaru (usp. Lk 16, 19-31). Na drugoj pak strani misle da kršćanstvo nije socijalna revolucija, da Crkva nije humanitarna organizacija, da kršćanstvo nije pokret za brisanje nepravdi ili za iskorjenjivanje siromaštva. Dakle, opravdano je pitanje prave uloge Crkve u socijalnom djelovanju! Što sama Crkva kaže o svom poslanju u tom selu?

Socijalni nauk - bit Crkve

U vrijeme industrijske revolucije i mukotrpnog traženja socijalnih prava radnika krajem 19 st. papa Leon XIII. izdaje 15.05.1891. prvu socijalnu encikliku pod nazivom *Rerum novarum (O novim stvarima)*. On je zacrtao temeljne smjernice djelovanja Crkve na socijalnom planu. Pri tome naglašava da svaki vjernik i svaki svećenik može i mora više doprinijeti rješenju socijalnih problema prije svega dobrim primjerom, dušobrižničkim djelovanjem, osnivanjem i promicanjem karitativnih ustanova. Od tada počinje organizirani i sustavni socijalni nauk Crkve, koji slijedi načelo da je čovjek prvi i osnovni put Crkve, kako se

izrazio 1979. sv. papa Ivan Pavao II. u svojem nastupnom dokumentu *Redemptor hominis (Otkupitelj čovjeka)*. Na osnovu tih i sličnih pitanja i problema sveti Ivan Pavao II. pozivao je kršćane, ali i sve ljude dobre volje, da raspravljaju o bitnim pitanjima današnjeg vremena kao što su važnost i značenje rada, objektivna i subjektivna dimenzija rada, sindikati, nezaposlenost, 'strukture grijeha', solidarnost, uzajamnost i sl. Za njega je čovjek put Crkve, što je Majka Tereza prepoznala a cijeli svijet joj se divio.

Prva i sve druge socijalne enciklike kasnije, sustavno obrazlažu da je socijalno djelovanje Crkve dio evanđeoske poruke, bitni dio Isusovog nauka. U većoj ili manjoj mjeri takvo razmišljanje i djelovanje bilo je znakom prvih kršćana, kojima je sve bilo zajedničko, koji su materijalno pomagali nevoljne i razvijali posebne službe za nemoćne. Tako npr. Bazilije Veliki (330.-379) u svojim govorima piše: *«Kruh koji zadržavaš za sebe pripada onomu koji je gladan; odijelo koje čuvaš u ormaru za rublje pripada onomu koji je gol; cipele koje ti trunu u kući pripadaju onomu koji je bos; novac koji čuvaš pod zemljom pripada onomu koji je u stisci»*, (navedeno prema *Bogoslovskoj smotri*, 1-2 (1992) 95-96, bilj. 6.

U istom crkvenom duhu nastala je u srednjem vijeku većina redovničkih zajednica kao kršćanski odgovor na različite socijalne probleme u dotičnom vremenu, osobito povezano sa siromaštvom. Snagom Evanđelja monasi su tijekom mnogih stoljeća obrađivali zemlju, redovnici i redovnice osnivali bolnice i skloništa za siromašne uvjereni da Kristove riječi: *„Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste“* (Mt 25,40), ne smiju ostati samo pobožna želja, nego moraju postati konkretnim životnim zalaganjem.

Poslije Drugog svjetskog rata širi se socijalni nauk Crkve sve više među laicima. U Njemačkoj i Austriji nastaju crkvene socijalne akademije, koje potiču vjernike laike na organizirano socijalno djelovanje u ime Crkve.

Mi iz bivše države smo pak dobro iskusili kako je komunizam proglasio vjeru privatnom stvari i opijumom naroda, te praktično zabranio skoro svako javno crkveno djelovanje, pa i socijalno. Tako je bilo službeno ukinuto djelovanje *Caritasa*. Kršćani nisu bez posljedica mogli

javno svjedočiti društvenu dimenziju svoje vjere izvan svoga doma i crkvenog dvorišta. Posljedice toga se osjećaju i u postkomunističkom vremenu, jer se kršćani bez socijalnog i političkog iskustva teže snalaze u javnom životu društva. Sustav se promijenio, ali je kod kršćana ostao dugo nepromijenjen mentalitet ljudi i veliko nepoznavanje crkvenog socijalnog nauka a danas pak ljudi još više očekuju socijalnu pomoć od Crkve. Socijalni nauk Crkve trebalo je ponovo otkriti kao skriveno blago na našim njivama u našim vremenima.

Na području HBK 1996. godine osniva se *Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve*, koji je počeo s radom u Zagrebu u studenom 1997., a službeno je otvoren u ožujku 1998. god. Glavna svrha *Centra* je promicanje i širenje socijalnog nauka Crkve. Taj nauk nas uči da se moramo jednako čestito i pošteno etički-moralno ponašati kako kod kuće i u obitelji, tako i u javnom životu: kulturi, medijima, politici..., sve na osnovu Biblije, crkvene tradicije i crkvenog učiteljstva pod etičko-socijalnim vidom usklađeno s našom ispravno formiranom savješću.

Pri tome je temeljno polazište Crkve povezanost socijalnog nauka i evangelizacije. Papa Ivan Pavao II. je u svojoj enciklici *Centesimus annus* (*Stota godina*, 1991.) naglašavao da naučavati i širiti socijalni nauk pripada evanđeoskom poslanju Crkve, te da je socijalni nauk bitan dio kršćanske poruke. Crkva socijalnu poruku Evanđelja ne smije smatrati teorijom, nego temeljem vjere u praktičnom smislu poziv i motivaciju za djelovanje. Dakle, s jedne strane nova evangelizacija ne smije zaobići socijalni nauk Crkve a s druge strane socijalno djelovanje Crkve treba postati način ili instrument modernog evangeliziranja, što su druge crkvene zajednice a posebno neke sekte, dobro odjelotvorile. Socijalno angažiranje vjernika postaje temeljna motivacija vjerskog djelovanja. Na taj način vjera se živo

svjedoči a ne samo da se riječima propovijeda. Prema tome takav treba biti način životnog razmišljanja i djelovanja svakog vjernika.

Važno je napomenuti da socijalni nauk Crkve nije svrha samom sebi, niti je to još jedna puka teorija ili prazna ideologija. On ispunja svoju zadaću tek onda ako postaje *djelom, kako odgoja i obrazovanja, tako i razmišljanja i djelovanja*, iako je često dugačak put od teorije do prakse. Zato je potrebno odgajati mlade u tom duhu, ali ne samo u individualnom pravcu da „*spase dušu svoju*“, nego i u socijalnom smislu. Tako npr. *Katekizam Katoličke Crkve* iz 1992. u broju 2409. u povezanosti sa sedmom Božjom zapovijedi, ističe da je nemoralno zadržati posuđene stvari ili predmete koje je netko izgubio; prevariti u trgovanju; davati nepravedne plaće; zakidati radnike u plaćanju; neosnovano dizati cijene; krivotvoriti čekove i račune, loše obavljati radove, varanje u prijavi porezne osnovice i sl. To je znak da se i ovdje želi staviti naglasak na vršenje socijalnog morala, a ne samo na poštivanje individualnog morala.

Što nam je činiti?

Crkva treba prvo, uložiti još više napora u promicanju važnosti socijalnog nauka kako bi se približila čovjeku našeg vremena. Crkva bi trebala poticati dosadašnje i otvarati nove laičke socijalne udruge, te raditi na oživljavanju socijalne duhovnosti svojih vjernika. Pri tome se Crkva ne bi smjela vezati niti za jedan politički sustav, niti za bilo koju političku stranku, jer samo tako može biti potpuno slobodna i korisna svim potrebitim ljudima bez razlike na nacionalnost i vjeroispovijest, na klasu i

rasu, na položaj i status ... Drugo, on mora dizati svoj glas u korist siromašnih i obespravljenih, te svojim smjernicama ukazivati na uzroke bijede i nepravdi. Crkva treba pomagati u mijenjanju društvene svijesti ukoliko takvo stanje vodi prema socijalnim nepravdama. Crkva ne smije oklijevati dokazano prokazati situacije koje su na štetu čovjekova dostojanstva i slobode a koje proizlaze iz gospodarski, društvenih i političkih sustava.

Treće, socijalni nauk Crkve treba nuditi *smjernice* za konkretno djelovanje, među kojima treba posebno istaknuti: *Zaštitu i promaknuće* svih čovjekovih prava, osobnih i socijalnih, koja su upisana u njegovu na-rav. To je pravo na dostojan život, posao, ali također i pravo zaštite pred pobačajem, eutanazijom, genetskom manipulacijom. Kada se Crkva zalaže u tom pravcu onda ju mediji etiketiraju kao zaostalu, konzervativnu, starijomodnu, nehumanu... Četvrto, Crkva mora vrednovati *dijalog* kao normalni način za pronalaženje rješenja teških egzistencijalnih problema kako općenito u svijetu (glad, terorizam, nasilje, droga...), tako i nezapo-slenost, socijalna isključenost, nadilaženje ideoloških i političkih razlika.... Peto, Crkva se mora *zalažati za vrednote pravednosti, društvene solidar-nosti i supsidijarnosti*, koje su itekako potrebne našem vremenu. To je za kršćane imperativ koji proizlazi iz Evandjelja.

Takvo socijalno djelovanje je bit Crkve. Takav put svjedoči Biblija. Izaija poziva: „*Učite se dobrim djelima: pravdi težite, ugnjetenom pritecite u pomoć, siroti pomozite do pravde, za udovu se zauzmite*“ (Iz 1,16e-17). Isus se u govoru o posljednjem sudu (Mt 25, 31-46) izjednačuje s gladnima, siromašnima, bolesnima. On kaže: „*Zaista, kažem vam, meni ste učinili, koliko ste učinili jednome od ove moje najmanje braće*“ (Mt 25,40).

U ime Crkve **Caritas** je prvi pokrenuo Lorenz Worthmann 9.11.1897 u Njemačkoj. Ubrzo su slijedile ustanove u Švicarskoj, SAD... a danas ih je 165 u 200 zemalja svijeta. Caritas

Zagrebačke nadbiskupije osniva Antun Bauer 1931-1933, a uzorno ga je vodio blaženi Alojzije Stepinac. Poslije rata je bio ukinut a Franjo Šeper ga

obnavlja 1966. Na razini cijele bivše Jugoslavije je utemeljen 1989. a već 1992. osnovan je *Hrvatski Caritas*. Funkcionira na nacionalnoj, biskupijskoj i župnoj razini. Hrvatski biskupi su prihvatili da svaka biskupija ima povjerenike za promicanje socijalnog nauka Crkve.

PROŠIRENJE HKZ – u 2022. HKZ Ehingen je imao 1005 a u 2023. 1511. katolika. Povećanje za 506. – U istoj godini HKZ Ulm je imao 1695 a sada 2068. Povećanje za 373. Sveukupno povećanje za 879 katolika.

PRVO POLUGODIŠTE 2023.

Kršteni: Jan Nedić, Ulm - Dion Kuric Jazbec, Ehingen - Anton Bošnjak, Ehingen - Melina Malić, Ulm - Jakov Šimunović, Ulm - Noah Badzynski, Ulm - Igor Jurenec, Ehingen - Emili Crnogatić, Ulm - Noemi Trpanj, Ulm – David Ćavar, Ehingen.

Umrli: Ivica Lukić; Karl Strobl; Ana Jakopović; Marija Kurbanović; Anto Barukčić; Milka Bužan.

TERMINI

- 01.07.2023. – Ulm: 11,30 h krštenje Noemi Trpanj
- 02.07.2023. – 13. Nedjelja kroz godinu A – Mladi
- 05.07.2023. – Ehingen: 15 h susret seniora u Gemeindehaus
- 06.07.2023. – Ulm: 15 h susret seniora Ulm
- 07.07.2023. – Prvi petak: Ulm, 18 h ISP + kru + Misa + klanjanje
- 08.07.2023. – Laichingen: 16 h – Misa
- 09.07.2023. – 14. nedjelja kroz godinu A
- 15.07.2023. – Ulm: 11 h krštenje Jeremić
- 16.07.2023. – 15. nedjelja kroz godinu A
- 22.07.2023. – Laichingen – 16 h Misa
- 23.07.2023. – 16. nedjelja kroz godinu A
- 30.07.2023. - 17. nedjelja kroz godinu A

- 06.08.2023. – 18. nedjelja kroz godinu A
- 13.08.2023. – 19. nedjelja kroz godinu A
- 15.08.2023. – **VELIKA GOSPA** – nedjeljni raspored
- 20.08.2023. – 20. nedjelja kroz godinu A
- 27.08.2023. – 21. nedjelja kroz godinu A
- 03.09.2023. – 22. nedjelja kroz godinu A

MISNE NAKANE:

- 02.07.2023. – Ulm: na čast Isusovih rana – EH: + Kata Brkić
07.07.2023. – Ulm: za obitelj na čast BDM
09.07.2023. – **Ehingen:** + Dijana Drmač; + Ivo i Ruža Drmač:
+ Ivo i Luca Oroz
– **Ulm:** + Marija Topalović; + Siegfrid;
+ Marta i Petar Maličević
16.07.2023. – Ulm: + Za sve pok iz ob Nevjestić
– Ehingen: + Bosiljko Ivičić
23.07.2023. – Ulm: + Mato Klarić i + Željko Pejić
– Ehingen: + Martin i Ana Šimurina
30.07.2023. – Ulm: + Joso i Mara Oršolić
06.08.2023. – Ulm: + za sve pok iz ob Vrljić i Miličević
13.08.2023. – Ulm: Na nakanu Milke Vrljić

**Božji blagoslov neka vas prati,
žive, zdrave i odmorne, neka vas vrati!**

Impressum:

Izdaje HKZ Ulm – Ehingen; tel. **0731-23933; 07391 -7558824**

Glavni i odgovorni urednik: vlč. Niko Ikić, tel. **01522 5488820**

Tehnička obrada: Vesna Vukadin – četvrtak: 13-17; Ljiljana Frigan – petak 9-12

E-pošta: svetijosip.ulm@drs.de svetijosip.ehingen@drs.de web: www.kkgulm.de